

Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Puterea rugăciunii în viața Sf. Prooroc Ilie

De aproape două mii de ani, Biserica noastră serbează cu laudă pe Sf. Ilie, mare prooroc al Testamentului Vechi. El este singurul prooroc din Legea Veche care, deși n-a profetit nimic în legătură cu venirea Mesiei-Hristos, n-a predicat Evanghelia, n-a murit ca martir, este pomenit mai presus decât proorocul Moisi, care a dat Legea, mai presus decât marelui prooroc Isaia, supra-numit „evangelistul Testamentului Vechi”, mai presus decât proorocul Ieremia, Iezechiel și Daniil și regii David și Solomon.

Care să fie motivul pentru care Sf. Biserica îl ridică pe Sf. Ilie în vrednicie peste toți aleșii lui Dumnezeu din Testamentul Vechi? Răspunsul este unul singur: valoarea excepțională a personalității sale, fără sa de caracter religios-moral, curajul și înțelepciunea sa deosebită, arătate în lupta contra idolatriei, în apărarea credinței în Dumnezeu cel adevărat. La aceste virtuți religio-morale se adaugă viața sa sfântă, întocmai ca a monahilor și pustnicilor creștini, apoi dragă cerească cu care l-a învrednicit Dumnezeu să facă minuni în mijlocul poporului israelit.

Ca să înțelegem mai bine valoarea religio-morală a vieții și activității Sf. Prooroc Ilie să ne amintim de vremile extrem de grele în care a trăit, acum aproape trei mii de ani, pe timpul regelui Ahab și a soției sale Isabela. Aceasta era o femeie păgână care se închina idolului Baal și, în răutatea ei, a distrus toate altarele și ucis toți profeții care se închinau adevăratului Dumnezeu. În locurile în care erau templele zeului Baal și a așezat 450 preoți păgâni.

Rătăciră era generală, pentru că chiar regele și regina erau pilde de viață imorală, pentru cei de jos. În tot regalul lui israel erau numai crime, jafuri, beții, desfrui și idolatrie. Nimeni nu putea să mure pe rege și regină, să vorbească contra idolilor, să mure pe cel imoral. Slujbașii lui Ahab supravegeau toate și omorau repede pe toți cei ce ar fi încercat să schimbe acest infern.

Dar Dumnezeu este prezent și lucrarea permanentă în istoria omului — Cu deosebire Pronia Sa este activă în clipe mari și hotărâtoare, când se folosește de aleșii Săi, de personalități temerare, să întoarcă pe cei mulți și răătăciți, tiranizați de satrapii lor. În acele momente critice pentru poporul israelit, Dumnezeu a trimis pe Sf. Ilie la Ahab, despre care se zice Sf. Scriptură — „mai mult decât toți

regii a săvârșit fărâdeleji prin care a miniat pe Domnul Dumnezeu”. Și i-a zis: „Viu este Domnul Dumnezeu al lui israel, înaintea căruia slujesc eu; în acești ani nu va mai fi nici rouă, nici ploaie, decât numai când voi zice eu” (III Reg. 16, 33; 17, 18).

Și așa s-a întâmplat. Prin puterea rugăciunii, Sf. Ilie a închis cerul și s-a făcut secetă și foamete mare, trei ani și șase luni și au pierit oameni și animale pentru necredința regelui Ahab și a soției sale. Aceștia au urmărit să-l omoare dar, la îndemnul lui Dumnezeu, el a fugit de la fața lor. A trăit ascuns la pîrlușă Cherit, apoi la Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă, în sărăcie mare, căci făină era puțină și uleiul pe sfîrșite. Dar Dumnezeu are grijă de cei ce-L caută pe El și de ei nu se va atinge moartea. Căci atât făina cât și uleiul nu s-au împuținat, până când Dumnezeu, la rugăciunea lui Ilie, a deschis cerul și a dat pămîntului ploaie și roade (Ibid. 17, 14).

Vorbind despre aceste mari momente din viața Sf. Prooroc Ilie, Sf. Ap. Iacob zice la „Apostolul” citit azi: „Ilie era un om asemenea cu noi în slăbiciuni, și cu rugăciune s-a rugat să nu plouă și nu a plouat trei ani și șase luni. Și iarăși s-a rugat și cerul a dat ploaie...” (Iac. 5, 17).

Lată, puterea minunată a rugăciunii Sf. Ilie care închide și deschide porțile cerului, pentru că a izvorit dintr-un suflet curat, drept și cinstit și dintr-o inimă plină de credință. De aceea este necesar să zăbovim puțin asupra rugăciunii, ca să vedem ce este ea și cum trebuie să ne rugăm și noi.

Rugăciunea este inima religiei, legătura sufletului nostru cu Dumnezeu, vorbirea noastră cu Părintele cerească, căruia îi mulțumim pentru darurile Sale cele mari revărsate asupra noastră, în toate zilele, sau îi cerem ajutor în lupta vieții ca să birum greutățile și să facem bune toate lucrurile noastre și să ne umplem sufletul și inima de bucurie, admirație și recunoștință.

Din viața Sf. Ilie vedem că rugăciunea ridică sufletul peste greutățile și grijele mărunte ale zilei. Filozofii creștini spun că rugăciunea este cheia de depășire din valea relativității spre culmile Absolutului divin. Ea este metodă de purificare de gînduri și dorinți inferioare, de vorbe și

Prot. Stavr. Dr. Simion Radu
(Continuare în pag. a 2-a)

ACT PATRIARHAL

Noi, Teoctist, Patriarhalul României și Președintele Sfintului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu alți membri ai Sfintului Sinod: Înalt Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Înalt Prea Sfințitul Nestor al Olteniei, Prea Sfințitul Episcop Gherasim al Rîmnicului și Prea Sfințitul Epifanie, Episcopul Buzăului, Prea Sfințitul Episcop Eftimie al Romanului și Hușilor, Prea Sfințitul Episcop Vicar Patriarhal Nifon Ploieșteanul, Prea Sfințitul Episcop Vicar Patriarhal Vasile Tirgoviteanul, Prea Sfințitul Episcop Vicar Pimen Suceveanul, Prea Sfințitul Episcop Vicar Damaschin Severineanul, Prea Sfințitul Arhiereu Vicar Calinic Argeșanul, locțiitor de episcop al Argeșului, Prea Sfințitul Arhiereu Vicar Gherasim Vrîncenanul, Prea Sfințitul Arhiereu Vicar Ioachim Vasluianul, Prea Sfințitul Arhiereu Vicar Casian Gălățeanul, în consiliu cu Înalt Prea Sfințitul Arhiereu Vicar Vladimir al Chișinăului și Prea Sfințitul Episcop Antonie al Cernăuților, prezenți la Mănăstirea Putna în data de 2 iulie 1990, fiind seamă de dorința testamentară a Voievodului Ștefan cel Mare de a se face parastas anual după moarte, precum și de marea cinstită a memoriei Domnitorului binecredincios, ctitor de biserici și mănăstiri, vajnic apărător al credinței strămoșești și al hotarelor patriei, luptător nerădicat pentru păstrarea ființei neamului românesc.

Luînd în considerare că în fiecare an, la 2 iulie ziua trecerii Voievodului Ștefan cel Mare la cele veșnice (1504), se face la Sfânta Mănăstire Putna parastas sau slujbă de pomenire pentru marele Domnitor, la care participă nu numai localnicii ei și credincioșii români din diferite părți ale țării de o parte și de cealaltă a Prutului, astăzi 2 iulie 1990, instituim slujbă de pomenire a lui Ștefan cel Mare la Sfânta Mănăstire Putna ca „Parastas Voievodal Național”, cu însemnătate bisericască și românească pentru românii de pretutindeni.

Cu nădejdea că pomenirea memoriei Marelui Voievod va contribui la sporiirea dragostei pentru credința și Biserica strămoșească, de renaștere și reînnoire a virtuților străbune de cinstită, dreaptă, adevăr, libertate și omnie românească, binecuvîntăm ca pămîntesc dragoste pe tot care vor lua parte în fiecare an la parastasul voievodal național de la Mănăstirea Putna.

„Harul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărțășirea Sfintului Duh să fie cu voi cu toți!” Amin. (2 Cor. 13; 13).

TEOCTIST PATRIARHAL ROMÂNIEI

Dat astăzi 2 iulie anul mîntuirii 1990 la Sfânta Mănăstire Putna

Întru pomenirea episcopului martir Dr. NICOLAE POPOVICI al Oradei (1936-1950)

Se împlinesc treizeci de ani de la trecerea la cele veșnice a episcopului Nicolae al Oradei (20 oct. 1960) și paterului de ani de la pensionarea lui forțată (5 oct. 1950) prin care s-a pus capăt unei activități rodnice, de mare prestigiu în conducerea duhovnicească a Episcopiei Oradei.

Sînt oameni pe care vremurile îi ajută să înainteze pe scara ierarhiei sociale, nu întotdeauna pe temeiul unor merite reale. Sînt alții pe care, dimpotrivă, vitregia împrejurărilor îi doboară sau le micșorează avîntul constructiv spre binele obștesc, sfîrșind, adeseori, prin a fi lăsați să cadă în nedreaptă uitare. Unul dintre aceștia a fost, fără îndoială, cel de al doilea episcop al reactivatei Episcopii a Oradei, Dr. Nicolae Popovici, urmașul marelui episcop Roman Ciorogariu.

În toamna anului 1935, preocupat de succesiunea sa în scaunul episcopesc, după alegerea lui Andrei Magieru Crișanul ca episcop al Ardealului, bătrînul episcop scria mitropolitului său Nicolae Bălân: „doresc să-mi văd asigurată succesiunea onorabilă la scaunul din Oradea, cu omul capabil să zidească Sionul românesc la granița de Vest prin profesorul de teologie Dr. Nicolae Popovici, singurul care corespunde așteptărilor mele și ca (și) curăție a vieții și ca pregătire teologică”. Bătrînul episcop, pedagog de o viață întreagă și fin conoscător al sufletului omenească, nu s-a înșelat deloc. Dorința i-a fost împlinită și în primăvara anului 1936, tînărul profesor de teologie de la Sibiu (avea atunci abia 33 de ani) era ales la București, ca episcop al Oradei. Cu acest prilej, el mărturisese, plin de smerenie, în fața Colegiului electoral, spunînd: „imi dau seamă că nu meritele și vredniciile unei vieți abia începute cum este a mea, ci mai virtos încrederea și nădejdele legate de smerita mea persoană, au fost acestea care au îndreptat privirile D. Voastre spre mine și care mă obligă mult... Voi căuta să fiu propovăduitorul entuziast al unui creștinism viu... dinamic, al unui creștinism care să desopască toată frămîntătura sufletului românesc”.

De la începutul arhipăstoriei sale, episcopul Nicolae și-a îndreptat privirea atît asupra înzestrării eparhiei cu instituții și așezăminte corespunzătoare — la Oradea ca și la Beiuș — cît și asupra activității misionare a clerului său. În primii ani a reușit să adune un fond pentru ridicarea unei catedrale a Bihorului după modelul catedralelor din Cluj, Satu Mare și Timișoara. Acest fond a ajuns în 1939 la suma de șapte milioane lei din care s-a cumpărat imobilul din strada principală, aproape de reședință. Tot în acel an se raporta Adunării eparhiale terminarea în roșu a Internatului de fete din Beiuș. Tot Beiușul

avea să primească o nouă cititorie, Școala normală de conducătoare pentru copiii mici care prin Decretul Lege din 9 decembrie 1940 trecea în proprietatea Episcopiei Oradei, cu sediul în Beiuș, ca școală confesională.

Dictatul de la Viena (30 aug. 1940) i-a rupt eparhia în două silit fiind să părăsească Oradea, după ce, împreună cu alți frunțași români, a fost expulzat și aruncat într-un vagon de marfă, peste granița. Cu toate suferințele și umilințele prin care a trecut, nu s-a descurajat și și-a continuat activitatea rodnică în refugiul de la Beiuș. Aici a ridicat, din donații adunate din toate părțile țării, împunătoare clădire Școala normală de conducătoare pentru orfanii celor căzuți pe cimpurile de luptă. Era instituția dragă sufletului său de ierarh luminat, filantrop și patriot, ridicată pentru alinarea suferințelor pricinuite de război. A vizitat atît pe luptătorii din Răsărit cît și pe cei ce au luptat pentru libertatea și reintregirea neamului pe fronturile din A-pus.

Episcopul Nicolae Popovici a fost și un teolog de înaltă erudiție precum și un orator bisericesc cu mare putere de convingere a sufletelor. Lucrările sale din tinerete, teza de licență, *Inceputurile nestorianismului* și mai ales teza de doctorat *Epicleza euharistică*, (Sibiu, 1933) au rămas, pînă azi, lucrări de referință în Teologia dogmatică ortodoxă, necombătute, după cîte știm, de asemenea pînă azi. Împrejurările grele prin care i-a fost dat să-și desfășoare activitatea arhierească nu i-au dat răgaz să dea la lumină și alte lucrări. În anii cîi a stat la Beiuș a scos doar o singură lucrare, în 1942, intitulată *Lespezi de altar* în care și-a adunat o parte din cuvîntările ocazionale, pastonale și articole aparute în presa vremii. Ultima lucrare, terminată în exiliul de la mănăstirea Cheia, în condiții deosebit de grele, era închinată aniversării unui secol de la proclamarea dogmei catolice, *imaculata concepție*, a cărei publicare ar fi pe cît de necesară pe atît de o recunoștință restituitoare a unei personalități de cel mai înalt prestigiu teologic în Biserica noastră.

După reîntoarcerea la Oradea, în 1944, și-a găsit reședința și eparhia răvășită de evenimentele de război. Împrejurările și oamenii îi erau potrivnici. O parte dintre colaboratorii săi îi dușmăneau (mai ales dintre cei ziși revemiți) și foloseau orice prilej spre a-l reclama pentru cuvîntările și atitudinea sa îndreptată în apărarea Bisericii și a drepturilor poporului său. N-a cedat presiunilor de tot felul și venite din toate părțile, în problema catehizației, ca și în alte probleme, fapt care i-a adus demiterea „din motive de interes superior bisericesc și din

Prot. Dr. Gheorghe Lițiu
(Continuare în pag. a 2-a)

I. P. S. Sa Dr. Daniel Ciobotea noul arhiepiscop al Arhiepiscopiei Iașilor și mitropolit al Moldovei și Bucovinei

După o vacanță de aproape patru ani, scaunul de arhiepiscop al Arhiepiscopiei Iașilor și mitropolit al Moldovei și Bucovinei a fost completat în ziua de 7 iunie 1990, prin alegerea în această înaltă funcție, de către Colegiul Electoral Bisericesc, a episcopului vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului — dr. Daniel Ciobotea, ierarh tînăr, cu o temeinică pregătire teologică, ecumenistic experimentat și profesor de teologie cu activitate meritorie în țară și străinătate.

I.P.S. Sa s-a născut în 22 iunie 1951, în satul Dobrestii din jud. Timiș. După absolvirea școlii generale și a liceului (secția umanistă) și a teologiei la Facultatea de Teologie Universitar din Sibiu, devenind licențiat în 1974. În toamna aceluiași an a dat examen de admitere la cursurile de doctorat de la Institutul Teologic Universitar din București, secția sistematică. Peste doi ani pleacă cu o bursă de studii în Franța, unde va urma cursuri de specializare la Facultatea de Teologie Protestantă din Strasbourg (1976-1978), iar de aici trece, tot ca bursier, la Facultatea de Teologie Catholică din Freiburg im Breisgau — R.F. Germania (1978-1980). În iunie 1979 a susținut, la Universitatea de Științe Umaniste din Strasbourg, teza de doctorat: „Reflexion et vie chrétienne aujourd'hui. Essai sur le rapport entre la théologie et la spiritualité”, obținînd titlul de doctor în teologie.

În 1980 a fost numit, cu acordul conducerii Bisericii noastre, lector la Institutul Ecumenic din Bossey (Elveția), după ce, în prealabil, și-a echivalat, la Institutul Teologic Universitar din București, titlul de doctor în teologie, obținut la Strasbourg, susținînd teza: „Teologie și spiritualitate creștină. (Raportul dintre ele și situația lor actuală)”.

Între 15 noiembrie 1980-15 septembrie 1988 a onorat funcția didactică amintită în cadrul Institutului de la Bossey, unde din 1988 a îndeplinit și funcția de director adjunct pentru relații cu Facultățile francofone și ortodoxe.

La 6 august 1987 profesorul dr. Dan Ilie Ciobotea a fost tuns în monahism, la mănăstirea Sihăstria din Moldova, iar la data de 14 august, același an, a fost hirotonit ieroddiacon, pentru ca în data de 15 august, la sărbătoarea „Adormirea Maicii Domnului” să fie sfințit preot de către P.F. Părinte Patriarh Teoctist.

În decursul de la 1 septembrie 1988 va îndeplini funcția de consilier patriarhal pentru sectorul nou înființat: „Teologie contemporană și dialogul ecumenic”, de la Administrația Patriarhală. Concomitent a activat și în calitate de conferențiar suplitor la conferința de „Misune creștină și Ecumenism”, de la Institutul Teologic Universitar din București.

Deși tînăr, I.P.S. Daniel Ciobotea are deja constituită o impresionantă listă bibliografică, publicînd peste 100 de studii și articole în reviste din țară și străinătate. Spre a ilustra sfera de preocupări în domeniul cercetății teologice, amintim titlurile ca:

1. „Înțeleșurile conciliarității ortodoxe și participarea credincioșilor la ea astăzi”, în „Ortodoxia” nr. 4/1988, p. 113-125.
2. „Autocefalia bisericască: unitate de credință și libertate responsabilă”, în „Mitropolia Banatului”, nr. 5-6/1985, p. 290-293.
3. „Dorul după Biserica nedespărțită sau apelul tainic și irezistibil al Sfintei Treimi”, în „Ortodoxia” nr. 4/1982, p. 386-398.
4. „Elemente ale religiei geto-dacilor favorabile procesului de creștinare a strămoșilor”, în „Studii Teologice”, nr. 7-10/1976, p. 611-622.
5. „Invățătura Sfintului Ioan Gură de Aur despre rugăciunile pentru cei adormiți în Domnul”, în „Mitropolia Banatului”, nr. 9-12/1976, p. 643-654.
6. „Legătura interioară dintre Cruce și Înviere în Ortodoxie”, în „Mitropolia Banatului”, nr. 3-4/1984, p. 123-127.
7. „Temeiurile dogmatice ale bucuriei creștine”, în „Mitropolia Banatului”, nr. 4/1977, p. 347-350.
8. „Timpul și valoarea lui pentru mîntuire în Ortodoxie”, „Ortodoxia”, nr. 2/1977, p. 196-207.

În data de 12 februarie 1990, consilierul patriarhal ierom. dr. Daniel Ciobotea a fost ales, la propunerea I.P.S. mitropolit Nicolae al Banatului, în funcția de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, fiind hirotonit arhiereu în catedrala din Timișoara, în data de 4 martie 1990.

Pr. prof. D. Abrudan

(Continuare în pag. a 2-a)

Miracolul

Cum am putea, în bucurie
Să prăluțim al vieții capăt,
Meru în oameni să-nțirize
Și soarele să nu dea-n scapăt?

Cum am putea, în bucurie
Să prăluțim al vieții capăt,
Meru în oameni să-nțirize
Și soarele să nu dea-n scapăt?

Cum am putea cobori CERUL
Pe nedreptate și durere-
Apăsătoare precum fierul
Și, pentru toți, iubire-a cere?

Cum am putea, curgînd, șuvoiul
Să verse în cuvînt doar miere,
Să spulberăm lumii dăzboiul,
Să înceteze tot ce piere?

Cum am putea, un vesel cîntec,
Pluțind, să-l facem să nu moară
Și pruncului, aflat în pîntec,
Să-i fie nașterea ușoară?

Ar fi MIRACOLUL pe care
L-așteaptă veacul în furtună
Și cînd Planeta sorții-și are
În forțele ce și le-adună!!!

Octav Sargețiu

Proscomidia, cerească poartă a dumnezeieștii Liturghii

Cu gîndirea îmbdăiată, de-ale lumii griji ușor,
Preotul spre-altar zorește, ca și cerbul la izvor.

• Sfîntu-altar ca cerul este, sfînta masă, tron divin
și în juru-i ingeri care cu părintele se-nchin.
Preotul, la sfînt Jertfelnic, cu vestmintele pe el,
tremurînd, apucă-n mînă Piinea ce-a venit din cer.
Ingeri-s pătruși de-umire, tins pe disc Pruncu-a rămas,
ca un miel spre junghiere, ca o oaie făr glas.
Preotul, cu frică mare, junghie divinului Miel
spre a noastră împășire, spre-a-n îndălța la cer.
Coasta Mielului împunge: singe, apă curg din ea,
adăpînd întreaga lume, care pe Hristos îl vrea.

Dumnezeu-Hristosul-Omul, ceru,-aduce-aici deodată.
Discul, proscomidiarul intru cer s-au transformat.
Stă de-a dreapta-mpărăteasa, totu în divin vestmînt,
veșnicită sus în ceruri, pururi față pe pămînt.
Sfinții-n cete se așează. Ingerii inlocuiesc.
Toți de față sînt în piine, lîngă Mielul cel cereșc.

Preotu-n miride cheamă sufletele celor vii.
I-auz șoapta, se adună toți cei ai Bisericii.
Tainic sînt unii creștinii lîngă sfinți, Hristos, Fecioară.
Pomeniții se-n aripă, viața lor spre ceruri zboară,
dacă vor să-ia cu dînșii ingerii de subțioară.

Cerne preotul miride lîngă trupul lui Iisus
pentru credincioșii care intru Domnul au apus.
Freamăt în cealaltă lume... Curge în cei de-aco!,
dacă-n suflete avut-au pe Hristos în viața lor.
Un-n beznă saltă-oleacă spre duhovnicescul rai,
Alți-s izbăviți aproape de cumplitul chin și vai.
Trec în grabă unii peste al infernului hotar,
în odăjdii de lumină, date de Hristos în dar.
Alți-ajung mai plini de slavă. Sue veselii spre Hristos,
că e mare-ntr-a lor fire, L-au crescut de-aici de jos.

Harici sfori creștini-i leagă de Hristos viat din morți,
mîlă către ei s-arate, cînd va judeca pe toți.

E Biserica unită, cea de jos cu cea de sus,
pe-acest disc, aici, în piine, lîngă Maică, sfinți, Iisus.

Clopotul brăzdează zarea și creștinii se adună
la biserică să ducă viață pașnică și bună.
Liturghia-nfăptuiește tainic viața lui Iisus,
cu-al Său trup nălțat pe Cruce, mort, viat și-n ceruri sus.
Sfîntul Duh pătrunde Jertfa. Piinea, vinul se prefac
într-al Domnului Trup-Sînge. Ce miridele atrag,
cînd părintele, cu Agneț, sfinți, Fecioară,-n grup le strînge
și-n potir le mută toate și le-mbăib ca sfinț Sînge,
roștînd ruga cea din urmă către Domnul cu-ai Săi sfinți:
„Curăță orice păcate celor pomeniți aici!”

Doamne, fără Preoție, fără Jertfă ce-ar mai fi?
Cine-ar curăți păcate? Cine ne-ar mai mîntui?
Chezășia învierii cine oare ne-ar mai da?
Cine ne-ar mai arăta Crucea-Învierea Ta?
Cine-ar ușura pămîntul de păcate-a toți și toate?
Căci Hristos, Fecioara, sfinții, ingerii duc lumea-n spate.

De aceea noi creștinii, ai străbunei datini fii,
să dăm cinste Preoției, că ne ține-n duhuri vii
și prin harul, ce continuă curge de la Cincizecimie,
către Dumnezeu ne-nălță, la Cel Unul în Treime

Părintele Ioasaf

Scrisoare deschisă către P. C. pr. prof. univ.

Academician Dumitru Stăniloae

Î. P. C. Părinte Profesor,

Avem inima plină de bucurie și emoție duhovnicească, că ați fost ales, membru al Academiei Române, în 3 iulie 1990. Simțeam un gol în sufletul meu și o mare nedreptate care vi se face I.P.C.V., nefiind așezat la locul de înalt prestigiu și onoare care vi se cuvine în cultura românească, după o activitate intelectuală de peste șapte decenii.

Acum, voia lui Dumnezeu s-a făcut. Cele dorite și așteptate ca răbdare de smerita noastră inimă s-au împlinit — și altele asemenea vor urma. Fie numele Domnului binecuvântat, de acum și până în veac. Vedem aici un act sinergic, lucrare a lui Dumnezeu. S-a adevărit cuvântul psalmistului: „Adevărul (despre P.C.V.) din pământ a răsărit și dreptatea (pentru recunoașterea muncii depuse), din cer a privit. Mila (lui Dumnezeu) și adevărul (recunoscut de oameni) s-au întimpinat, dreptatea și pacea (în ființa mea) s-au sărutat” (Ps. 84, 11—12). Răbdarea și încrederea în Părintele ceresc, ne-au fost răsplătite.

Înaltul Forum de cultură umanitar-cristină și națională, V-a recunoscut și chemat la locul de mare onoare și cinste, pe care l-ați meritat cu prisosință cu decenii înainte, pentru munca depusă în ogorul revelației și promovării ortodoxiei, pe plan ecumenic și național. Împreună cu smerenia mea, se bucură azi toți colegii mei dragi, vii și adormiți din seria anului 1929, când ați început să semănați în inimile noastre, adevăratele dogmatice care ne-au curcit viața și ființa pentru eternitate. Alături de noi, colegii, se bucură azi toate generațiile de foști studenți ai Academiei Teologice „Andreiene” din Sibiu, până în anul 1946, când ați plecat la București.

Încerc un arc de istorie de peste 130 de ani. Aici la București, V-ați înfilit doi fii de țărani ardeleni din Țara Oltului, din Arvir și Vlădeni, veniți din Sibiu nostru drag, din aceeași familie spirituală, din școala Marelui Păstor și Părinte, nemuritorul Mitropolit Andrei Șaguna. Unul era diacon, celălalt preot, făceați parte din Biserica de martiri ardeleni din sec. XVIII-lea. Ambii erați mișcați de același ideal, Vă ciocotea în inimă mângăritarul credinței în Hristos și dragostea de neam. Erau ascuse aici nebanuîte alte daruri cerești, care au rodit în eternitate, în viața neamului nostru.

Unul aducea un duh românesc în toată cultura națională surgrumată de străinism; altul aducea — ceea ce lipsea — o amplitudine și profundă spiritualitate creștină, o trăire ortodoxă în Sf. Liturghie a Bisericii strămoșești. Această doctrină, I.P.C. Pr. Academician, ați promovat-o, ca un al doilea Sf. Ap. Pavel, nefin-

cat, cu râvnă și zel, în timp și fără timp, la cursurile universitare, în conferințe interconfesionale, întruniri ecumenice, simpozioane, etc., ținute la cel mai înalt nivel, în metropolele europene și americane. La această muncă de catedră și ex-catedră, se adaugă lucrările originale excepționale de profunde Teologie și Filosofie creștină ortodoxă, apoi studii și articole în toate revistele de specialitate din țară și străinătate. În fruntea acestora stau traduceri ale celor zece Filocalii, făcute cu înalt spirit critic și claritate, lucrări de renume mondial, pentru toate Bisericile creștine.

Intreagă această muncă zdrobitoare, a avut darul fericit să ne facă cunoscuți ca neam în toată lumea, să fim apreciați ca un popor profund credincios și ortodox, cu mari resurse spirituale, religioase-morale, revelator de orizonturi noi, creator de valori perene, transcendentale, model pentru toată creștinătatea. Acestea au ridicat Biserica noastră, la cel mai înalt nivel de prețuire, a atras sima și atenția celorlalte confesii care se interesează neîncetat de doctrina ei, ca una care deține tezaurul autentic de credință și viață lăsată ca testament de Mîntuitorul Hristos și Apostolii Săi.

În fața luminoasei personalități a I.P.C.V. Pr. Prof. Academician Dumitru, noi, ucenicii de credință și de studiu, unii în cuget, Vă aducem modestul nostru omagiu de dragoste, admirație și prețuire pentru locul pe care-l ocupați în cultura națională. Ne bucurăm că sințeti sinteza maximă a spiritualității ortodoxe ecumenice și a celei românești în special.

Vă rugăm să primiți smeritele noastre felicitări, că Cel de sus, v-a rinduit să vorbiți — ca odinioară Sf. Ap. Pavel (Fap. 17, 19) — Țării și neamului românesc întreg, de la supercatedra universitară, din Areopagul României Libere și democratice, care este Academia Română. Spuneți aici, colegilor I.P.C. Voastre, că Hristos — Dumnezeu Cel înviat din morți, este axa de foc a istoriei noastre care ne luminează, ne călăuzește și ne ajută — ca Harul Său. Că El, Domnul și Dumnezeu nostru Atotputernic, a condus tineretul și poporul nostru, cu mîna tare și cu braț înalt, la biruința Revoluției din 22 decembrie 1989.

Ca fii duhovnicești, rugăm pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos — pe care-L slujim cu credință vie și dragoste curată — să Vă dăruiască ani mulți și fericiti, de plină sănătate și sporite puteri de muncă, bucurie și pace, ca să lucrați toată după voia Lui. Aceasta este bucuria noastră, a celor ce Vă iubim și Vă prețuim.

În numele celor pomeniți mai sus, Prot. Stavru. Dr. Simion Radu

Răbdarea, virtute aducătoare de pace

Pacea fiind atât de necesară bunei desfășurări a vieții este mult râvnită de toți oamenii de bine. Pentru a se ajunge însă la dobîndirea ei — atât pe plan individual, cât și în relațiile cu semenii — se impune să fie cultivată ca o înaltă trăsătură de caracter, adică să fie căutată și înfăptuită în mod statornic, constant, neșovăielnic, fără ezitări... În felul acesta, pacea se realizează pe plan moral într-un context mai larg, în interdependența altor virtuți, precum: iubirea, dreptatea, blîndețea, bunătatea, înțelepciunea, iertarea, cumpătarea, prietenia și nu în ultimul rînd răbdarea.

Virtutea răbdării, ca aducătoare de pace, la care ne vom referi în cele ce urmează, se teme-luieste pe fundalul a două virtuți: pe curaj și pe nădejde. Astfel răbdarea înseamnă a ști și a putea să suportăm și să așteptăm.

Curajul aduce todeauna energia, puterea și stăpînirea de sine în a suporta durerile fizice și morale pricinuite de boli, necazuri, asperități și surprize neplăcute de tot felul pe care ți le oferă nu de puține ori viața... Dar întrucît curajul nu are numai caracter pasiv de a suporta, ci și unul activ de concentrare a energiei morale în direcția biruinței asupra răului, și răbdarea ca virtute va primi un sens activ și dinamic: „Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul cu binele” (Romani 12, 21). — Nu e ușor, adică să-ți învingi impulsu-

rile firii aducătoare de minie și ură, care te agită și în același timp tulbură și relațiile cu semenii. Nu e ușor apoi să învingi slăbiciunile firii, prin căutarea și găsirea energiilor latente, pe care scoțându-le din cele mai dosnice cante ale sufletului, să le dai orientare dinamică și creatoare. Nu e ușor nici să suportăm toate metehnele semenului, să ierți, să fi blînd, să fii totdeauna liniștit și calm cînd gîndești și îi o hotărîre, sau adopți o atitudine față de fimele dificile și recalci-trante sau să învingi supărările pe care ți le pricinuieste. De aceea, curajul oferă răbdării un caracter activ, dinamic și creator.

Nădejdea, ca privire în viitor și așteptare în timp, e impusă de însăși desfășurarea vieții și acțiunilor omenești. Cît timp trebuie, de pildă, să așteptăm ca cineva, după ce se naște, să ajungă la maturitate și să-și creieze un rost în viață?... Cît timp trebuie să aștepte medicul, ca să aducă însănătoșire bolnavilor; dascălul, ca să dăltuiască caractere și orientare profesională; elevul, ca să ajungă la împlinirea idealurilor; țăranul ca să recolteze rodul semănatului; muncitorul, ca să execute lucrări de calitate; artistul, ca să creieze opere nemuritoare; savantul sau cercetătorul, ca să caute și să găsească noi căi mai utile și mai eficiente, care să slujească progresului omenirii?... A apărut

Preot prof. Sorin Cosma
(Continuare în pag. a 4-a)

IEROMONAHUL MACARIE
primul stareț al Mănăstirii Bistrița-Vilcea

Primul stareț al Mănăstirii Bistrița din nordul Olteniei, atestat documentar, este ieromonahul Macarie. Menționat într-un hrisov emis de voievodul Vlad Călugărul (1482—1495) la 16 martie 1494, din „cetatea de scaun București”, poate fi considerat chiar întiiul egumen al ctitoriei boierilor Craiovești, fondată în anul 1491.

Hrisovul exprimă aprecierea voievodală față de râvna „vlastelinilor” săi de-a înălța acest mărgeț așezămînt întru cinstea Adormirii Maicii Domnului, și de a-l înzestra cu numeroase sate și sâlăși. „Am văzut marea silință — glăsuiește documentul — către atotcinstitul hram, care este în numele atotcinstitei Uspenii a Preasfintei Născătoare și pururea Fecioarei Maria, cu cită silință de trudă iubitoare s-au sîrguit bunii și credincioșii și preacinstiții noștri vlastelini, jupan Barbu Cralevschi cu frații săi, jupan Pîrvu și Danciu și Radu, și au ridicat din temelii atotcinstitul mai sus zisul hram pe rîul numit Bistrița și l-au înfrumusețat cum se cuvine și au dăruiat satele a-nume: Plăviceni pe Soaș și tot hotarul cu vilele și zeciala din vin cit se cuvine din acea ocină oricît este hotarul lor, și Brîncovenii toți, și Gîndenii și Vadastra pe care au cumpărat-o de la Vladu cu 15 000 aspri, și Potelul și cu Balta Albă și Pîrîl tot, și Mălurenii i-au dăruiat jupan Hamza”.

Acestor danii, făcute de vlastelini voievodali, adaugă însuși Vlad Călugărul „cșășritul din județul Vilcea, oricît este hotarul județului, și încă vama de la Secui, pe toată”.

În continuare, domnișorul stabilește că „aceste toate, pe care le-am dăruiat mai sus sfintei Mănăstiri, să fie de ocină și de ohabă, cit va trăi domnia mea, și cit vor trăi prea iubiții fii ai domniei mele, Radu voievod și Mircea, să fie pentru întărirea sfintei Mănăstiri dumnezeieștilor călugări și rugători, părintelui egumen ieromonah Macarie (s.n.), și după aceea celor ce vor fi năstăvnic, și tuturor celor intru Hristos frați, să le fie de hrană, nouă și părinților noștri de vesnică pomenire, și după aceea celor ce vor fi, copiilor noștri și rudelor”.

Din lipsă de izvoare, e greu de identificat cine a fost acest ieromonah Macarie. Numele este destul de răspîndit printre călugări. Chiar în anul 1492, egumenul Govorei era un Macarie, iar în 1495, un ieromonah Macarie — identic tatăl greșit de Alexandru Odobescu cu Macarie tipograf — donează acestei Mănăstiri o vie la Ocelnele Mari, „să fie călugărilor întru hrană, și moșie ohavnică și nezăcutită de nimeni după moartea mea și după moartea părinților și fraților, carii m-am tocmit cu dinșii să-mi facă pomenire în tot anul o zi”. Nu peste mult timp apare și misteriosul ieromonah Macarie tipograf, îmbogățind cultura noastră cu primele incunabule ale tiparului românesc, dintre care, Liturghiarul (1508) și Evangheliarul (1512), au fost descoperite de Alexandru Odobescu în fondurile bibliotecii Mănăstirii Bistrița, în anul 1861. De asemenea, în 1512, odată ajuns domn, Neaगे Basarab, „ridică Biserica cea căzută și pune pe Macarie mitropolit a toată Țara Românească, Plaiului și Severinului, cu blagoslovenia lui Pahomie, patriarhul de la Țarigrad”.

În afară de mențiunea din hrisov, nu cunoaștem alte amănunte documentare din viața ieromonahului Macarie. Cert este că în timpul egumeniei sale, Mănăstirea Bistrița se afirmă ca o renumită vatră de cultură bisericească și laică. Aici

funcționa o școală bine organizată, condusă de însuși „năstăvnicul” Macarie ieromonahul, unde viitorul domn Neaगे Basarab, împreună cu alți tineri care vor îmbrățișa ulterior cariera diplomatică sau eclesiastică, primește o alesă cultură literară, artistică și religioasă. În „biblioteca” acestei școli, tînărul Neaगे cunoaște o serie de manuscrise, folosite mai târziu ca domn, drept izvoare de inspirație la întocmirea valoroasei sale lucrări *Învățăturile lui Neaगे către fiul său Teodosie*, sau le va citi cu pasiune, cum rezultă dintr-o însemnare păstrată pe fila unuia dintre ele, care cuprinde *Viețile Sfinților pe scurt*, unde scrie: „Au fost odinioară împrumutat... la țarul Neaगे, un an, și n-a luat-o”, adică a restituit-o Mănăstirii.

Sub directă purtare de grijă a egumenului Macarie ieromonahul, în școala de la Mănăstirea Bistrița, s-au format, în perioada respectivă o serie de scriitori, caligrafi și miniaturști, pregătiți pentru redactarea hrisoavelor și a corespondenței, dar mai ales pentru a copia și împodobi cărțile de ritual, necesare oficiului cultului divin. Dintre ei, la începutul secolului al XVI-lea, cunoaștem pe „mult păcătoșul numit Ștepan” (1506) și pe „Ștan logofătul” (1514), care redactează documente în Mănăstirea Bistrița. Aceasta denotă că Macarie era un cărturar de elită al epocii.

Din această cauză, n-ar fi exclus ca, ipoteza emisă, cu privire la ridicarea acestui egumen la rangul de episcop și, ulterior, de mitropolit, să fie corectă.

Se știe că, în anul 1503, voievodul Radu cel Mare (1495—1508) aduce pe fostul patriarh al Constantinopolului Nifon al II-lea, să organizeze viața bisericească din Țara Românească. În acest scop, Nifon hirotonisește doi episcopi, nenominalizați în documente, unul pentru Oltenia, cu reședința în Rîmnicul Vilcea, iar altul pentru părțile de răsărit ale țării, cu reședința la Buzău. Pentru Oltenia, n-ar fi exclus ca Nifon să fi ales pe ieromonahul Macarie, de ctitoria Craioveștilor, favorizat atît de cultura sa, cît și de puternica influență a acestei mari familii de boieri, care dirija întreaga Oltenie. Prin aceasta, s-ar mai reduce și lacuna din lista episcopilor eparhioți de la Rîmnic, din perioada 1505—1517.

Ajuns domn al Țării Românești, Neaगे Basarab, fiul vornicului Pîrvu Craiovescu, n-ar fi exclus să fi ales în fruntea Bisericii pe episcopul de la Rîmnicul Vilcea, fostul egumen al Mănăstirii Bistrița sub influența căruia s-a format în tinerete. În acest sens, este deosebit de concludent și faptul că Neaगे Basarab, în învățăturile către fiul său Teodosie, atribuie Mitropolitului Macarie al II-lea, o serie de apelative care ar denota că el a fost dascălul și duhovnicul voievodului în timpul pregătirii sale: „Bunul meu părinte, chiar Macarie”, „Învățătorul și îndreptătorul meu”, sau „Cel ce ești cu mila și cu darul lui Dumnezeu ales și pus înaintea noastră, de ne luminezi și ne strălucești ca razele soarelui, ca să ne arăți și să ne înveți calea lui Dumnezeu și nouă, prea săbute părinte, chir vladico Macarie”.

Dacă cele relatate sînt în concordanță cu realitatea istorică, nedovedită întru totul documentar, ar însemna că ieromonahul Macarie a fost stareț al sfintei Mănăstiri Bistrița de la fondarea ei, în anul 1491, pînă la 1504—1505, cînd a fost ridicat la treapta de episcop al Rîmnicului-Noului Severin. Arhim. Veniamin Micle

430 ani de la prima traducere brașoveană în limba română
„APOSTOLUL” POPEI BRATU (1559—1560)

Descoperit la sfîrșitul secolului trecut de către Gr. Crețu, la mănăstirea Sucevița, manuscrisul avea să fie supus cercetării abia după 1960 prin contribuțiile cercetătorilor P. P. Pănaitecu, George Mihăilă, I. Gheție ș.a.

Scriș în semiuncială, format 8°, constînd din 474 pagini, în caiete de 8 file (lipsă prima filă, care conținea desigur informațiile firești ale foii de titlu), „Apostolul” Popei Bratu din Schei este copiat pe hîrtie venețiană, dar și brașoveană, conținînd Faptele Apostolilor*, aproape în întregime, „Epistolele” apostolilor Iacov, Petru, Ioan, Iuda, Pavel către Corinteni; interpretări din Vechiul și Noul Testament; un fragment dintr-o omilie (neidentificată); extrase din scrierile Părinților Bisericii și ale altor scriitori eclesiastici; fragmente din Cartea Facerii, din Evangheliile după Matei, Luca și Ioan; rugăciuni apocrifae legate de anumite practici; de magie populară; Psalmul necanonice 15 și Omilia pentru Sfintele Paști, atribuită lui Ioan Hrisostomul. Textele sînt redactate, în marea lor majoritate, alternativ, în slavonă și română, alternanță care se respectă și în ceea ce privește culoarea cernelei: negru și roșu.

Însemnarea autografă certifică data copierii textului și copistul acestuia în persoana pretelui Bratu: „S-a scris cu mîna păcătoșului, eu popa Bratul, întru slava Dumnezeului nostru, în v.eci. Amin. S-a început în

anul 1068 (1559 septembrie 1 — 1560 august 31)”.

Nemenționîndu-se localitatea copierii, Ion Gheție găsește prilej să pună sub semnul întrebării copierea textului în Schei Brașovului prin preotul local Bratul, motivînd că pentru această perioadă cronică protopopului Vasile din Schei, nu-l menționează ca preot aici, iar particularitățile de limbă optează pentru zona Banat—Hunedoara.

Ori, se cunoaște adevărul că protopopul Vasile, în cronică se este preocupat și „interesat” să prezinte „istoria” propriei familii de la Petru cel Bătrîn (1484) la protopopul Constantin, fratele său, mort la numai 23 de ani (1628), iar omiterea preotului Bratu și a altor preoți neînrudiți familiei sale este explicabilă, adevăr pe care documentele brașovene îl certifică prin consemnarea ca locuitor în Schei a altor preoți de la această biserică. Pe preotul Bratul, după anul 1542 îl aflăm locuind tocmai în „der popen Haus” (în casa parohială de pe Ulița Mare (azi, 30 Decembrie), plătind în același timp taxe cetățenești, iar între anii 1542—1570 este înscris în lista contribuabililor din Cvarțatul Ecaterina din Schei.

Informații deosebit de prețioase ne oferă un „Molitevnic slavon” (de fapt două Molitvele colegate), aflat în arhiva istorică din Schei Brașovului, care conține cele două însemnări de apartenență, în limbă slavonă: „Acest Molitevnic — se menționează în prima însemnare — l-a cumpărat popa

Dobre de la (popa) Bratul cu 55 aspri și l-a dat la sfînta biserică din Schei — 7 077 (1569) (f. 109v); „Acest Molitevnic — afirmă a doua însemnare — l-a cumpărat popa Dobre de la (popa) Bratul cu 75 aspri și la dat sfintei biserică”.

Deci în perioada în care popa Bratul își scria Apostolul, cumpără de la popa Dobre (tatăl vestitului protopop Mihai) cele două Molitvele pe care le dăruiește biserică din Schei.

Tot în favoarea acestei localizări pledează și faptul că manuscrisul popei Bratu este scris pe hîrtie brașoveană (folsită în Schei și de diaconul Coresi) și pe de altă parte, redacția textului slav al manuscrisului este medio-bulgară, redacție întrebunțată în tipăriturile brașovene ale diaconului Coresi. Nu este exclus ca însăși izvorul slav al manuscrisului să se fi aflat în Schei, întrucît, în protocolul ședinței din 1 iulie 1847 consenmează dăruirea unui Apostol „în manuscris octav sîrbesc... scris pe pergament” pentru arhiepiscopul Carlovițului, Iosif Raiaci.

După 430 de ani, în lumina ultimilor cercetări, manuscrisul Popei Bratu din Schei Brașovului trebuie încadrat în epoca de renaștere culturală a începuturilor și biruinței definitive a scrisului în limba română, la care biserică „Sf. Nicolae” prin preoți-cărturari de aici, școala de copiiști și tiparul coresian și-au adus un recunoscut și meritoriu aport.

Prof. Vasile Oltean

Și să mă faci-al nopții îndreptar
spre Adevărul unic din orice hotar.

Și să mă faci farul ce-arată luminos
Limanul și Salvarea eternă în Hristos.

Și să mă faci faci să luminez curat
Solii înțelesul cel drept și-adevărat.

Și să mă faci fulger, puternic despîcînd
hotare de-nțeric, cu fiecare gînd...

— Mă dăruiesc Luminei ca tortă și ca rug,
pe todeauna gata de jertfă și de plug.

Traian Dorz

Înainte de înviere

Cumplită suferință
Pentru poporul meu,
Precum Hristos pe cruce
A îndurat mereu.

Iar patimile toate
De veacuri i s-au strîns
Imperiilor de durere,
De doină și de plîns!

Dar părăsirea în tină
Presa în înălțimi
Ieșind din suferință,
Ea, flacăra mulțimii,

A rupt un lanț de veacuri
Și beznele tăcerii...
Poporul meu pășește
Spre noaptea învierii!
25.III.1990

Gheorghe Șora

Atanasie
M. Marienescu
(1830—1915)

La 20 ianuarie s-au împlinit 75 de ani de la moartea cărturarului Atanasie M. Marienescu, folclorist, membru al Academiei Române, unul dintre fondatorii Asociației transilvane, care a rămas în conștiința românească cea mai prestigioasă societate culturală de dincoace de Carpați, o personalitate cunoscută în zilele noastre doar de specialiști și mai puțin de publicul larg.

Născut la Lîpova (8/20 martie 1830) a studiat la Arad, Timișoara, Pesta și Viena, iar după susținerea doctoratului a lucrat în justiție. Odată cu pensionarea sa (1900) s-a stabilit la Sibiu, unde a contribuit la buna desfășurare a activității Astei.

De altminteri Atanasie M. Marienescu a fost unul dintre fondatorii Asociației transilvane, participînd cu articole în legătură cu necesitatea unui asemenea așezămînt, publicînd după fondare în „Concordia” din 1861 următoarele: „Înființarea Asociației literare a cărei inaugurare s-a sărbătorit în 4 noiembrie în Sibiu e evenimentul cel mai însemnat în viața noastră națională... Stărînd a înființa o asociație literară, care din parte-mi o scotesc ca începutul unui așezămînt mai mareț, ca simburile din care va crește o academie științifică, demnă de națiunea noastră... Onoare Transilvaniei! în careia artere naționale single a pulsau totdeauna mai tare decît în celelate provincii ale României. Providența au voit ca sora cea mai asuprită să fie leagănul renașterii noastre naționale!”.

După ce s-a stabilit la Sibiu este ales în 1901 membru în comitetul central al Astei, iar între 1904—1906 devine vicepreședinte al acestui așezămînt. Cînd la 1900 și-au început activitatea secțiile științifice, Atanasie M. Marienescu a fost ales președinte al secției literare.

Atanasie M. Marienescu are meritul să fi întreprins dincoace de Carpați ceea ce înfăptuiese dincolo V. Alecsandri, iar fără inițiativa sa multe dintre nestematele literaturii populare s-ar fi pierdut pentru totdeauna. Astfel în 1859 publică *Colinde și Balade populare*, subiectul al doilea reluîndu-l și-n 1867. Astfel Atanasie Marienescu se numără printre primii folcloriști români.

Pe lângă folclor cărturarul a avut preocupări și-n domeniul istoriei (Istoria română națională pentru tinerimea română, Sibiu, 1861; Viața și operele lui Petru Maior; Petru Rareș, principele Moldovei; Cultul păgîn și creștin (sărbătorile și datinele romane vechi); Mitologia dacoromânească; Studiu despre celti și numele de localități și multe altele. Ca o consecință a strădaniilor sale, Academia Română l-a ales în 1877 membru corespondent la secția istorică, iar din 1883 devine membru activ.

Datorită prestigiului de care se bucură, Academia Română l-a desemnat să o reprezinte la anumite festivități de dincoace de Carpați. Astfel în 1904 a luat cuvîntul în numele înaltului fur cultural, atît la sfîntirea bustului ridicat la mormîntul lui G. Barițiu, fost președinte al Academiei și Astei, cît și la jubileul „Familiei” (40 de ani de la apariție), sărbătorindu-l pe Iosif Pălănc, un vechi prieten al său.

În cultura românească modernă Atanasie M. Marienescu ocupă un loc aparte, contribuind prin opera sa la întărirea unității spirituale a românilor din dincoace și de dincolo de Carpați.

Mihai Sofronie

Răbdarea, virtute aducătoare de pace

(Continuare din pag. a 3-a)

astfel chiar și noțiunea de „răbdare profesională” și s-a spus că „geniul nu-i altceva decât o mare dispoziție pentru răbdare” (G. Buffon). Nădejdea aduce apoi încredere în sine, înșipându-și puterile de a duce lupta până la capăt. Să ne închipuim bunăoară, cum este suportată suferința de către un bolnav care are speranța vindecării, sau cit de sufocantă este suferința celui ce nu are această nădejde!...

Desigur, suferința, durerea, sau necazul în mod normal prezintă o iritare supărătoare. „Nimeni nu este desătat în durere!” — spuneu cei vechi. Dar înțelepții au reușit ca prin curaj să cultive răbdarea și să ajungă la o așa de mare stăpânire de sine, încât să poată suporta și învinge toate vicisitudinile vieții. Pornind, de pildă, de la constatarea că graba nu-ți dă posibilitate să deliberezi și să iei cea mai bună hotărâre în problemele majore ale vieții, împăratul Octavian Augustus, recomandând răbdarea și calmul, o bișnuia să îndemne înaintea unei bălăii: „grăbește-te încet!” („Festina lente”). Mai mult, devenise celebră deviza unei școli filozofice care îndemna tot la răbdare, prin formula: „Îndură (răbdă) și te abține” („Sustine et abține”). Se spune, spre ilustrare, despre filozoful slav Epictet, care de fapt a și formulat această maximă, că fiind lovit de stăpîniul său peste picior, îi atrage la un moment dat atenția cu mult „singe rece” și stăpînire de sine, spunându-i că dacă nu conțenește cu lovitura, s-ar putea rupe piciorul... Și după ce i s-a rupt într-adevăr piciorul, filozoful privind la rana-i singurînd, cu răbdare nepăsătoare exclamă: „Vezi că ai rupt piciorul dacă ai lovit atât de mult!...”

Fiind îndeobște cultivată ca o putere a sufletului de a nu se lăsa învins de vicisitudinile vieții, de a nu-și pierde cumpătul și de a putea mereu aspira spre mai bine, răbdarea a fost recomandată de înțelepciunea tuturor popoarelor, prin multele proverbe și cugetări pe care ni le-au lăsat. Iată câteva: „Lemnul se usucă, piatra crapă, omul însă răbdă” (albanez); „Răbdarea tocește munții” (Lumea Arabă); „Cu timp și răbdare, frunzele de dud devin borangic” (chinezesc); „Cu răbdarea treci și marea, cu răul, nici pîrlîul” (român); „Cu răbdare și tăcere se face agurida miere” (român); „Răbdarea și trecerea timpului fac mai mult decât forța și minia” (francez); „Lecție cu lecție fac omul învățat” (italian); „Cine aduce mereu cîte o roabă de pămînt, cu timpul poate ridica un munte” (persan); „Incetul cu incetul toarce bătrîna fuiorul” (spaniol); „Cînd nu știi ce să faci, așteaptă” (englez); „Mai de grabă bine, decît repez” (german); „De nouă ori răbdare și de nouă ori perseverență vor face să obținem bare de aur” (Indochina); „Apa la moară vine de departe” (portughez); „Drumul cel mai scurt pînă la țel este răbdarea” (turc), etc.

Aducînd înțelepciunea, dreapta scoateală, judecata lîmpede a gîndului, curăția inimii, întărirea voinței și liniște de sine și cu semenii, virtutea răbdării ca aducătoare de pace se descopere — după cum arată un dascăl al Bisericii — în chiar fizionomia celui ce o cultivă: „Fața îi este liniștită și binevoitoare, fruntea senină, necontractată de nici un rîd al tristeții sau al miniei. Sprincenele neîncruntate a supărare, cu ochii privind în jos de umilită, nu de nefericire, gura însemnată cu cîntea vorbirii măsurate, culoarea cum se cuvine celor liniștiți și nevătămători... Șade pe tronul celui spirit prea blind și prea binevoitor, care nici nu se frîmîntă în virtute, nici nu se întuncă de nor, ci este de o seninătate tină, deschisă și simplă... Unde este Dumnezeu, acolo e și frica Sa, răbdarea. Așadar, cînd coboară Duhul lui Dumnezeu, îl însoțește în chip nedespărțit răbdarea” (Tertulian, Despre răbdare, cap. XV, trad. rom. Buc., 1981, p. 197).

Sub aspect creștin răbdarea primește un sens specific prin cele trei virtuți teologice: credința, nădejdea și dragostea.

Credința face ca răbdarea să fie pînă la sfîrșit o virtute plină de încredere în bunătatea și purtarea de grijă a Părintelui ceresc: „Cel ce va răbda pînă la sfîrșit, acela se va mîntui”, a spus Iisus Apostolilor Săi atît la începutul, cit și la sfîrșitul activității Sale (Matei 10, 22 și 24, 13), voință să le atragă atenția că drumul nu le va fi numai neted, ci vor înfrîni și spini, că fiecare din ei trebuie să-și ducă crucea cu cînte și demnitate pînă la capăt... Ne sînt date apoi ca pilde de răbdare profeții și Iov (Iacob 5, 10—11). Cu cită putere sufletească răbdă Iov totul, fără nici un murmur și fără nici o ezitare?!... Acea credință puternică și vedea în toată destrămarea ființei lui lucrarea lui Dumnezeu. Era convins că Dumnezeu nu l-a părăsit și nici nu-l va părăsi. Și din această convingere se naște forța uimătoare a răbdării pînă la capăt, plină de liniște, de pace și de optimism: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat!”

Credința se continuă apoi cu nădejdea. Iov nu privea numai la clipa ruinării sale, ci mereu aștepta intervenția salvatoare a Dumnezeului său. Nici o secundă nu a apărut în sufletul său fiorul deznădejdii, sau al tristeții ucigătoare. La fel și creștinul nu se lasă doborît de povara crucii, nici nu o suportă cu o resemnare pasivă, ci privește mereu spre înviere. Dacă nu ar avea acest ideal strălucitor care îl cheamă mereu spre scopul vieții lui duhovnicești, răbdarea ar rămîne o energie sufocantă în neputință și non-sens: „Și de nădejduim în Hristos numai în această viață sîntem mai de plîns decît toți oamenii. Dar acum, Hristos a înviat din morți și s-a făcut încredințarea celor adormiți” (1 Corinteni 15, 19—20).

Dacă în mod natural omul e-vită durerea, răbdarea îi aduce totdeauna resemnare și putere de a o suporta și chiar depăși. Ca roadă a Duhului, îndelunga răbdare (Gal. 5, 23) poate deveni însă și mai mult. Poate primi amprenta bucuriei duhovnicești în suferință. Este de neînțeles la prima vedere. E un paradox sublim și tainic. Nu a putut fi înțeleasă, de pildă, atitudinea primilor creștini, care răbdau toate prigoanele și întîmpinau moartea cu pace și cu bucurie, rugîndu-se plini de iubire pentru vrăjmași, cu ochii ațîțiți spre cununa nevastăjită pe care o așteptau plini de nădejde: „Căci pentru mine moartea este un câștig, iar viața este Hristos” (Filipeni 1, 2).

În același timp, prin lucrarea Duhului, nu numai răbdarea este animată de nădejde, ci ea însăși devine izvorul și puterea nădejdii: „...Și nu numai atît, ci ne și lăudăm în necazuri, știînd că necazul aduce răbdare, iar răbdarea încercare, iar încercarea nădejde. Iar nădejdea nu rușinează, pentru că dragostea lui Dumnezeu s-a revărsat în inimile noastre prin Duhul Sfînt cel dat nouă” (Romani 5, 3—5).

În sfîrșit, „dragostea îndelung răbdă... toate le îndură, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le răbdă” (1 Corinteni 13, 4—7). Dacă Dumnezeu n-ar fi iubiore (1 Ioan 4, 16) nu ar fi nici „Dumnezeu al răbdării” (Romani 15, 5), Părinte bun și iubitor care îndelung așteaptă întoarcerea fiului pierdut pe calea cea bună... Viața lui Iisus este pilda cea mai vie a iubirii lucrătoare prin îndelungă răbdare, aducătoare de iertare și pace: „Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac...” (Luca 23, 34). Dar și răbdarea devine la rîndul ei altarul pe care se înalță flacăra celei mai jertfelnice iubiri. Ea este fermentul care face ca dragostea să rodească în iertare, îngăduință, blîndețe și pace: „Luați seama la Iisus, care a răbdat de la cei păcătoși o așa împotrivede față de sine, ca să nu vă lăsați ostemiți, slăbind în sufletele voastre” (Evrei 12, 3).

Ne întrebăm acum: de ce le este pusă răbdarea la încercare tocmai celor drepi prin tot felul de ispite, încercări, necazuri și suferințe.

Printr-o comparație plastică se poate răspunde că așa cum metalele prețioase se călesc în foc, tot astfel și viața duhovnicească se călește în ispite... Răspunsul mai sugestiv ni-l oferă însă un înțelept viețuiitor al unei mănăstiri, care întrebând de ucenicul său tocmai asupra acestui fapt, îl îndeamnă să privească cu luare amănente doi copaci din pădurea apropiată mănăstirii. Unul era zvelt și frumos, celălalt plin de indoituri. Primul a înfruntat bătaia vîntului și a furtunii, rămînînd de fiecare dată mai înălțat spre soare. Celălalt, ascuns după alți pomi, era scutit de vitregia naturii, dar a rămas noduros și plin de indoituri. Care crezi că va fi soarta acestor doi pomi? — întrebă bătrînul înțelept pe ucenicul său. Copacul cel drept — răspuse tot el — va fi folosit pentru cherestea și alte obiecte plăcute și necesare oamenilor, făcîndu-l astfel nemuritor în casele lor; pe cînd celălalt, neputîndu-se folosi la nimic, va fi aruncat în foc: „Pe voi nu v-a cuprins ispită decît numai omenească. Dar credincios este Dumnezeu, care nu va lăsa ispițiți peste puterile voastre, ci odată cu ispită va aduce și scaparea din ea, ca să o puteți răbda” (1 Corinteni 10, 13).

Văzînd toate acestea putem conchide că „cine știe să rabde mai mult, acela își va păstra o pace mai îndelungată” (Tomă de Kempis, Urmarea lui Hristos, Timisoara, 1982, p. 64).

Rugă de doi

Mîini ca niște lebede
pe un rîu nerepede
ruga vor s-o lepede
dintr-un vis pe lepede...

Dar nu visul parcă ne
trece sfînt prin cearcăne...
Iartă-mă ori iartă-ne
ori mai mult încearcă-ne
pe o cruce lîmpede
dintr-un cer de lebede!

Cristofor Dancu

Alexandru Prahovaru

FAMILIA CREȘTINĂ (I)

Vorbînd în capitolul 5 al Epistolei către Efeseni despre taina căsătoriei și despre datorile soților unuia față de altul, Sf. Ap. Pavel reia cuvintele Face-rii: „De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amîndoi un trup” (2, 24), adăugînd că „Taina aceasta este mare; iar eu zic de Hristos și de Biserica”. Cu alte cuvinte, Taina Căsătoriei este mare pentru că ea reflectă în sine unirea dintre Hristos și Biserica. Toate recomandările făcute de Apostol bărbatilor de a-și iubi femeile „ca pe însăși trupurile lor”, ca și femeilor de a se supune bărbatilor lor „ca însuși Domnului” își au temelii în acest mare mister al unirii dintre Hristos-Capul și Biserica-Trupul Său tainic sau umanitatea Sa îndumnezeită în care se cuprind toți oamenii. E adevarat că Mintuitorul Hristos a fost la înfățișare un om ca toți oamenii. Însă El ascundea în Sine o taină mai mare decît a tuturor oamenilor pentru că era în același timp și Dumnezeu adevărat, iar ca om, fiind fără de păcat, era diferit de ei și în sensul că era unit cu toți, îi purta în Sine pe toți. Cum? Este o taină la înțelegerea căreia nu se poate ridica decît cel ce a redus în el lucrarea păcatului atît cit omenește este posibil cu ajutorul lui Dumnezeu. Pentru că lucrarea păcatului în om și în lume este prin

excelență alienare, învrăjbită și dezbinare a omului în el însuși și în raport cu semenii săi. Păcatul îl înstrăinează pe om de el însuși și de ceilalți oameni, așa încît omul nu mai simte solidaritatea sa cu ei și cu întreaga făptură. Ori Mintuitorul Hristos a fost un om integral, singurul om în adevaratul înțeles al cuvîntului, recunoscut astfel și de păgînul Pilat, care a exclamat: „Iată Omul!” (In. 19, 5). În trupul Său îndumnezeit prin tot ceea ce a făcut din dragoste pentru oameni și mai ales prin învierea Sa din morți; Mintuitorul Iisus Hristos a purtat și poartă întreaga omenire. Și tocmai acest trup al Domnului proslăvit este Biserica Sa, în care virtual este cuprinsă lumea întreagă, iar actual cei ce sîntbotezați în numele Său și se străduiesc să se libereze de orice dominaire a păcatului și să crească în dragoste pentru a deveni și ei ca și Hristos oameni cu adevărat, Hristoși după har: „Nu mai trăiesc eu ci Hristos trăiește în mine” (Gal. 2, 20). Taina unirii dintre Hristos și întreaga umanitate trebuie deci să se reflecte în fiecare om ca realitate existențială a Sa. În Hristos și prin Hristos fiecare poate să înainteze spre acea unitate primordială în care se cuprind toți oamenii și al cărui fundament este dragostea. Numai iubindu-ne reciproc cu iubirea lui Hristos îi vom simți trăind în

noi pe toți oamenii: le vom înțelege necazurile, durerile, păcatele... și vom fi în stare să le luăm asupra noastră rugîndu-ne pentru ei și pătîndu-ne împreună cu ei așa precum Hristos s-a împovărat cu păcatele și durerile tuturor.

Așadar între Hristos și Biserica, deci între Hristos și umanitate existentă adevărată identitate care nu înseamnă confuzie. Familia a fost numită de Sf. Ioan Gură de Aur „Biserica mică” sau „Biserica domestică” pentru că în ea se realizează în mic ceea ce întreaga Biserica trebuie să realizeze în mare: unitatea în diversitate a tuturor membrilor ei. Într-adevăr în familia în care domnește dragostea lui Hristos există cea mai mare armonie, pace și unitate pentru că „dragostea îndelung răbdă, este binevoitoare, nu pismuiește, nu se trufeste, nu caută ale sale, nu se aprinde de minie, nu gîndește rău... ci toate le suferă, toate le crede, toate le răbdă...” (1 Cor. 13). Unitatea în dragoste a tuturor membrilor familiei face ca fiecare să viețuiască pentru celălalt, să existe pentru el, să-și pună chiar viața pentru el. Căci dragostea înseamnă dăruire de sine, renunțarea la sine, la dorințele sau pretențiile sale, la „dreptatea” sa..., chiar cînd celălalt pare „nevrednic” de dragostea noastră. Să nu uităm niciodată că Dumnezeu ne-a iubit și ne-a mîntuit pe cînd noi eram vrăjmași Lui! (Rom. 5, 8).

† Serafim Făgărașanul
Episcop-vicar

Scandalul sau smintea, păcat de moarte împotriva iubirii apropielii

Porunca iubirii față de aproapele (Mt. 22, 38) impune tuturor creștinilor numeroase datorii față de acesta, în scopul de a-l ajuta la satisfacerea nevoilor lui sufletesti și trupești, spre a-și putea dobîndi mîntuirea sufletului. Unele dintre aceste datorii sînt pozitive, ceea ce înseamnă că ele pretind din partea noastră fapte prin care noi împlinim nevoile lui atît trupești, cît și sufletesti. Ele sînt cunoscute sub numele de faptele milei trupești și sufletesti. Faptele milei trupești sînt:

1. A satura pe cel flămînz;
2. A da de băut apă celui însetat;
3. A îmbrăca pe cel gol;
4. A găzdui pe cel străin;
5. A cerceta pe cei bolnavi;
6. A cerceta pe cei ce se află în necazuri și nevoi;
7. A îngropa pe săracii morți.

Faptele milei sufletesti sînt:

1. A îndrepta pe cel păcătos;
2. A învăța pe cel neștiutor;
3. A da sfat celui ce are treburîntă;
4. A mîngăia pe cel intrîstă;
5. A nu ne răzbuna pe cel ce ne-a făcut rău;
6. A ierta pe cei ce ne-au greșit;
7. A ne ruga pentru aproapele nostru.

Dar unele datorii ale iubirii față de aproapele ne pretind să nu rostim vorbe, să nu manifestăm atitudini și să nu facem fapte prin care putem atrage sau seduce pe aproapele nostru să alunece în păcat. Astfel de manifestări ale noastre prin care îl facem pe aproapele nostru să păcătuiască, poartă numele de scandal sau smintea. În Sf. Scriptură a Noului Testament înțîlinim de nenumărate ori acești termeni, totdeauna în înțelesul de prilej sau ocazie pe care le dăm aproapele nostru, intenționat sau neintenționat, spre a păcăui.

Mintuitorul Iisus Hristos a înțeles adeseori scandalul sau smintea, arătînd nu numai răutatea și urmările acestui păcat, ci și gravitatea lui pentru cel care îl săvîrșește. De aceea, atunci cînd Petru, după ce Domnul și-a prezis patimile, moartea și învierea, a încercat să-l stea împotrivede, îndemînîndu-l să nu se supună greșor suferinței, Mintuitorul l-a muștrat aspru, zîcîndu-i: „Mergi înapoia mea, satan! Smintea! Îmi ești, că nu cugeți cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor!” (Mt. 16, 23).

Dar Mintuitorul Hristos se ocupă în mod special de scandalul sau de smintea într-o altă împrejurare și anume atunci cînd dă de exemplu smerenia și nevinovăția pruncilor tuturor celor ce vor să fie mai mari în împărăția cerurilor. Cu această ocazie, El zice: „Iar celui ce va sminti pe unul din acești mici care cred în mine, mai de folos i-ar fi ca să-și ațîne o piatră de moară de gît și să fie aruncat în adîncul mării. Val lumii din pricina smintelilor! Că smintelile trebuie să vină, dar vai de omul acela prin care vine smintea! Iar de ce sminteste mîna ta, sau piciorul tău, taie-le și aruncă-le de la tine, că mai bine este

să intri în viața șchiop sau ciung, decît să ai amîndouă mîinile sau amîndouă picioarele, și să fii aruncat în focul cel veșnic. Și dacă ochiul tău te sminteste, scoate-l și aruncă-l de la tine; că mai bine este ție să intri cu un ochi în viață, decît avînd amîndoi ochii, să fii aruncat în gheena focului!” (Mt. 18, 6—9).

Din aceste cuvinte ale Mintuitorului, rezultă trei lucruri cu privire la smintea sau la scandal:

1. Scandalul în lume și în viață este ceva firesc, din cauza naturii omului, datorită căreia cei buni și drepi sînt nevoiți să conviețuiască împreună cu cei răi și păcătoși. Dar pe cît ne stă în putință, e necesar să nu avem relații apropiate cu aceștia, în afară de cele inevitabile. În acest sens ne dă îndemnul Sf. Apostol Pavel cînd zice: „Să nu vă amestecați cu desfrînații și nu am zis întru totul de desfrînații lumii acesteia, sau lacomii, sau răpitorii, sau slujitorii idoloilor, căci altfel ar trebui să ieșiți din lumea aceasta” (1 Cor. 5, 9—10).
2. Scandalul e un păcat cu atît mai greu, cu cît el se îndreaptă sau prin el se smintesc unii „din aceștia mai mici”, adică pruncii nevinovați sau creștinii smeriți și evlavioși asemenea pruncilor. Gravitatea scandalului îndreptat față de aceștia este un păcat mai mare chiar decît sinuciderea prin înecare (Mt. 18, 6; Mc. 9, 42; Lc. 17, 1—2).
3. În cazul în care cineva dintre cei mai iubiiți sau mai apropiați ai noștri sînt sau se află pe cale să devină pricină de smintea pentru noi sau pentru alții, atunci avem datoria de a ne lipsi de aceștia sau de a renunța la ei, spre a nu ne atrage pe noi sau pe aproapele în păcat. Desigur, prin expresiile: tăierea mîinii sau a piciorului sau scoaterea ochiului care te sminteste, Mintuitorul ne arată în mod figurat, folosindu-se de aceste metafore, că oricît ne-ar fi aceștia de apropiați sau de necesari, sau oricît am ține la anumite persoane, lucruri sau situații, dacă acestea ne-ar fi nouă sau altora pricină de smintea, avem datoria să renunțăm la ele, oricîte dureri sau regretate ne-ar provoca această renunțare.

În acest sens și Sf. Apostol Pavel subliniază că dacă prin săvîrșirea unei fapte care mie îmi este permisă, dar prin ea eu pot deveni pricină de smintea pentru aproapele, dîndu-i prilej sau ocazie de păcătuire, atunci am datoria să nu mai fac acel lucru niciodată: „De aceea, dacă mîncarea face smintea fratelui meu, nu voi mîncă în veac carne, ca să nu fac smintea fratelui meu” (1 Cor. 8, 13). Acest îndemn al Sf. Apostol Pavel de a nu da prilej de smintea apropielii, trebuie să fie mereu în atenția părinților față de copiii lor și a preoților față de păstoriții lor. În calitate de părinți sufletesti ai cre-

dincioșilor, preoților nu le este îngăduit sub nici o formă și în nici o împrejurare să fie pricină de smintea pentru fiii lor duhovnicești. Aceasta cu atît mai mult, cu cît din pricina unor astfel de sminteli pe care preotul le provoacă unor credincioși, aceștia părăsesc Biserica, lăsîndu-se prinși în mrejele diferitelor secte.

Scandalul poate fi de două feluri și anume: scandal activ și scandal pasiv. Scandalul activ se opune direct iubirii față de aproapele, deoarece prin el acesta este îndemnat, sfătuit sau chiar i se poruncește să săvîrșească un păcat. Dacă această seducere se face din răutate, sau din bucuria pierzării sufletesti a aproapele, atunci e vorba de scandal diabolic sau diavolesc. Printr-un astfel de scandal și se aduce aproapele adevărată ucidere sufletescă, mai gravă chiar decît uciderea trupească (Mt. 10, 28). Scandalul pasiv deși nu urmărește să îndemne pe aproapele la păcătuire, totuși îi oferă acestuia prilejul de a păcăui prin condițiile sau împrejurările prielnice oferite de către noi. În cazul acesta, cauza păcatului nu stă în răutatea voinței noastre, ci se află în cugetul apropielii, în lipsa lui de experiență, în ignoranță, în slăbiciunea lui de caracter. Dacă însă el așteaptă să i se ofere prilejul de a păcăui, atunci cauza păcatului stă în propria lui voință perversă, iar scandalul se numește scandal fariseic.

Subliniem că noțiunea de scandal în sensul în care am precizat-o, nu se acoperă în deplin cu noțiunea de scandal pe sensul ei juridic. În acest din urmă sens, prin scandal se înțelege o comportare antisocială, prin care se încalcă legile de conviețuire socială în localuri publice, în mijloace de transport comun, în stradă sau chiar în propria familie, de pe urma căreia pot rezulta victime (profetare de injurii, loviri sau bătăi, distrugere de bunuri, tulburarea liniștii publice etc.). Luat în acest înțeles, un moralist l-a definit în mod ironic: „Scandalul este un tărboboi care provoacă mirarea popoului”...

Din punct de vedere moral, un astfel de scandal este și mai condamnabil, deoarece urmările lui depășesc pe cele ale scandalului în înțeles strict moral, cumulînd în sine și fiind izvorul mai multor păcate grele împotriva apropielii.

Ca păcate împotriva iubirii apropielii, scandalul trebuie absolut evitat, fie cel activ, fie cel pasiv. De aceea, calitatea noastră de creștini ne pretinde totdeauna o comportare prin care să nu dăm niciodată aproapele nostru prilej pentru păcătuire, luînd aminte la cuvintele Sf. Apostol Pavel: „Toate îmi sînt slobode, dar nu toate îmi sînt de folos; toate îmi sînt îngăduite, dar eu nu mă voi lăsa stăpînit de ceva” (1 Cor. 6, 12).

Arhid. Prof. I. Zăgrean

PÎNE NOUĂ (holdele)

Coruri dulci de glasuri stinse
Vin pe vînturi legănate
Siluete zvelte-ncinse
Dănuiesc holdele toate

Tije lungi ce se-mlădie
Căi rotunde fermecate
Din pămînt taine imbie
Să-nflorească dezlegate

Căfărăți pe hurnuri albe
Din comori vechi de sub glie
Cocoșați de grele salve
Embrioni de griu invie

Pitici cu căciuli de aur
Și unelte fermecate
Din adăncuri greu tezaur
Urcă-n spice legănate

Sori mărunți, furați strategic
De mustăți prin rourare
Ard în boabe, strînși energic,
Noaptea grîu-i copt de soare

S-aud glasuri de ciocane
Certînd focuri ferecate
Nicovale năzdrăvane
Bat în spice-ncovioate

Cînd un făurar greșește
Și din trudă iese-o rană
Un mac roșu inflorește
Peste holda dolofană

Glasul tainelor în șoapte
Îl ascultă pitpalacii
Grînelor aflînd că-s coapte
Ei o spun ca prostănacii

Cosași harnici din lăcuste
Ascult coase mititele
Seceri mici, greble înguste
Buburuze-aduc cu ele

Greierii scripcari sînt gata
Cu saciz să-și dea arcușul
Unei libelule, fata
I-a abandonat culcușul

Pe un cîntec de vioară
Fuge peste țărini lute
Îngrozite, c-o omoară
Seceri, coase, atît de multe

Mari luceferi plini de rouă
Arămiți fac pe brutarii.
Luna ca o piine nouă,
Urcă-ncet prin fum de arii

Ingeri nevăzuți o poartă
Peste lumi înfăinate
Dumnezeu s-o guste toată
Pirga primelor bucate

Mina udă de mireasmă
Miroșind a piine caldă
Varsă peste cîmp aghiasmă
Roua holdele le scaldă.

Cristofor Dancu

Alexandru Prahovaru